

Chết nhòa “plastic”

Tác Giả: Trang Nguyễn (Viết theo “Science et Vie”)
Thứ Hai, 29 Tháng 6 Năm 2009 13:48

Tờp chí “Science et vie” của Pháp số mới nhất có bài nói về chết “plastic” với câu mở đầu theo cái ý: Tờt chết nhòa ng gì mà xòa giở bỏ n mu n mu n bi t về chết li u “plastic” nh ng vì th y nó th ng quá cho nên ng i, không ti n h i!

Sau trên d i m t th k s d ng chết li u đó, r i c m i ngày l i có thêm m t s câu h i v nh h ng c a nó đ i v i s c kh e con ng i thì s p t i đây, c th là vào cu i Tháng B y d ng l ch, tờp chí thu c lo i “r t nghiêm ch nh” bên Anh là tờ Philosophical Transactions B of the Royal Society” s có bài đ c bi t nói v quá kh , hi n t i và t ng lai c a chết li u “plastic”. Nói gì thì nói, không th b o là đã t r t lâu, chết “plastic” đã không đ i sát s n v i đ i s ng hàng ngày c a m i con ng i, và hình nh ai n y cũng đã thích nghi n p s ng hàng ngày c a mình theo các v t d ng b ng “plastic” ch không ph i là ng c l i!

Chết li u đó thì ngày nay ng i ta s n xu t hàng năm không d i 260 tri u t n, và nó ng n h t 8% t ng s tiêu th v d u h a toàn c u. M i m t “gramme” c a nó s d ng m t “gramme” d u h a. Máy móc cũng c n m t giấ d ng h đ ch t o ra m t “gramme” chết li u b ng “plastic”. Ch có đ i u là d i d ng bao bì đ gói ghém món này v t kia thì m t ph n ba c a chúng là chết đ c xài qua m t l n là b i. B i t c là không dùng đ gói ghém v t d ng theo d ng bao bì lúc ban đ u c a nó n a, ch còn chuy n gi l i đ gói ghém nh ng th c khác trong nhà, ho c c các n c nghèo đ i ta th y c nh thiên h l i t kéo lên nh ng núi rác đ l m l t các v t li u b ng “plastic” hòng đ m v bán cho các c x ng tái ch bi n l i thì là c m t chuy n khác.

V m t hóa chết, “plastic” là chết “polymère” g m các phân t có hình dài mà theo sách v thì loài ng i đã bi t đ n t kho ng 3600 năm nay, khi mà chết li u “cao-su” thiên nhiên đã t ng đ c s d ng trên l c đ a M Châu. K t khi ng i ta khám phá ra quy trình ch xu t chết “cao-su”, thu t ng khoa h c trong ti ng Anh g i là “vulcanisation” / “vulcanization”, t c là quá trình n u “cao-su” b ng s c nóng r i pha tr n thêm các hóa chết khác nh l u hu nh ch ng h n (t ng cũng c n nêu tên nhà phát minh tên là Goodyear đó), r i k đó là v i c khám phá ra hóa chết “polystyrene” t năm 1840 thì k ng s n xu t chết li u “PVC”, t c chết “polivinyll chloride”, b t đ u tr thành quy mô k t cu i th p niên 20. Chết “polyethylene” đ c phát hi n t năm 1933 trong khi chết “polypropylene” thì xu t hi n t các phòng th nghi m vào năm 1950. Chết “PET”, t c Polyethylene terephthalate, thì đ c khám phá vào năm 1941. Chết li u này, v a trong v a nh mà cũng l i v a d o dai, có kh năng ch u l c (t c là l i h p chết đ c dùng làm v “chai” n c u ng ngày nay nh ta v n quen dùng) đã thay th chai l b ng th y tinh, nh t là bên Âu Châu, vì nó cũng gi đ c chết “ga” “carbonique” c a các lo i n c ng t nh CoCa Cola, Pepsi Cola, Seven-up, v.v...

Chất nhựa “plastic”

Tác Giả: Trang Nguyễn (Viết theo “Science et Vie”)

Thứ Hai, 29 Tháng 6 Năm 2009 13:48

Kể từ khi nó xuất hiện thì chất “plastic” có lẽ đã cứu sống được hàng triệu sinh linh bởi nó giúp người ta có thể tìm được việc bổ trợ các động thực vật. Nó cũng giúp người ta thiết lập các hệ thống dân thực vật cũng như làm ra thiết bị quản lý nước dùng. Thế nhưng kể từ thập niên 70 thì thiên nhiên khắp nơi trên thế giới đã bắt đầu lo lắng trước cái chết của những núi chết liúu “plastic” dưới những phi thuyền vây quanh môi trường sinh sống của mọi người. Đó là cái mà ngày nay có thể nói là những vật chất “plastic” do các nguồn nước trên biển Thái Bình Dương kể từ khi, nơi mà nước biển bao gồm chất béo “plastic” như u gộp sáu lần so với giồng “plankton”, tức loài vi sinh vật trôi nổi dưới biển.

Ch trách mà nhân vật Charles Moore, người cách đây khoảng mười năm đã phát hiện ra cái “đi đống” đáng ngao ngán đó thì nay mai, trong số báo của tạp chí “Phylosophical Transactions” như đã được nêu ra trên, sẽ là một trong các “siêu sao” được nhắc đến.

Từ nó thì chất nhựa “plastic” chỉ có nguy hiểm gì cho sức khỏe con người; tất nhiên là trừ trường hợp đối quá rồi đem nhai nó để ăn cho đỡ đói. Lý do khá đơn giản: Các phân tử hình dạng của chất liúu đó không cho phép chúng đi nhập được vào các tế bào nơi cơ thể con người. Thế nhưng với thời gian, mọi ngày người ta đều tìm cách để thêm bớt hợp chất này hợp chất kia vào nhựa “plastic” để sản xuất ra các mặt hàng mềm mại hơn, không bị hư hỏng khi va chạm, không bị cháy ngay, ngăn chặn được các tia cực tím, v.v... thì người ta cũng du nhập vào đây những phân tử hóa chất không còn thuộc dạng hình dạng như chất liúu “plastic” phổ thông cho đến nay, và bởi vì giồng thì tác hại của các mặt hàng mới đi với cơ thể, sức khỏe con người, bắt đầu lộ diện.

Những năm gần đây người ta đã bàn tán nhiều về hợp chất “phtalate” (kiểu như loại phim nhựa và loại plastic dẻo) và các loại làm chết sức khỏe của loài. Còn từ một năm trước đây thì dữ tài thực nghiệm xuất hiện trên trang nhất các báo, nhất là tại Âu Châu, là chất “bisphenyl A” (gọi tắt là “BPA”) có tác động làm cản các bình sữa bằng nhựa cho trẻ nhỏ. Phần lớn các hợp chất được du nhập vào những vật dụng bằng nhựa “plastic” chúng may là có khả năng dễ gây nhiều lo ngại các hệ thống nội tiết nơi con người cũng như quy trình sinh con đẻ cái trong giới động vật. Với loại, chất “BPA” thì hai thập niên 30 người ta cũng đã từng nghiên cứu nó như một loại “oestrogene tổng hợp”, “estrogene” là một loại “hormone” nội phân.

Trên các đi đống thì những vật phẩm tại hai nhất là những loài đánh cá người ta không còn sợ động vật như còn trước đây thì chúng vẫn bắt giồng cá nào đó để nhai thực vật, và có thể bắt cá có thể mà chết. Những mặt hàng của các loại chất nhựa đó, một khi bị chim ăn hoặc nhai là đám rùa biển ăn, thì chúng có thể chết như chết!

Chất nhựa “plastic”

Tác Giả: Trang Nguyễn (Viết theo “Science et Vie”)

Thứ Hai, 29 Tháng 6 Năm 2009 13:48

Nói về ý chất nhựa “plastic” vẫn còn có một tầm nhìn lạc lõng sáng đèn dành cho nó. Trong lãnh vực sản xuất thiết bị phục vụ y tế, cái mới là đi ưu tiên, cũng như trong ngành sản xuất các phương tiện vận chuyển trên nước và trên bộ thì người ta vẫn còn phải cố gắng nó nhiều. Vẫn đó là phải chú ý làm sao để chúng trở thành những vật liệu, vật dụng bền bỉ sử dụng rất lâu và dài, tránh lãng phí nếu có đem đi tái chế thì cũng phải theo đúng quy trình. Bởi lẽ ngành nào thì từ đầu tiên khi nó vẫn được biến chế thành nhựa thì từ đầu tiên họ đã do đó nếu người ta tìm cách thay thế nó bằng các hợp chất khác, với những hóa chất khác thêm vào, thì bây giờ một lỗi vẫn đó đáng cho có người phải quan tâm mới thực sự nảy sinh.